

HEGGERANKLIEVEHEERSBEESTJE

Henosepilachna argus

(foto Andre Den Ouden / Buiten-beeld)

S56

Beschermingsstatus

Rode lijstcategorieën	☒ / ☐ ? ☐ N ☐ A ☐ K ☐ Z ☐ B ☐ U
Beschermingsstatus	☐ ja ☒ nee
Habitatrichtlijnsoort	☐ II ☐ IV ☐ V
Vogelrichtlijnsoort	☐ ja ☒ nee

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

Door zijn grootte (6-8 mm) en de combinatie van een bol, oranje lichaam met 12 vlekken die ver uit elkaar staan, is het Heggenranklieveheersbeestje onmiskenbaar. Ook de larven zijn moeilijk met enig ander lieveheersbeestje te verwarren. De larve is geelachtig en de huid is bezet met op rijen staande stekelbosjes.

Biotoopvereisten

Het Heggenranklieveheersbeestje wordt gevonden in ruigten, struwelen, bosranden en hagen waar zijn waardplant - de Heggenrank (*Bryonia dioica*) - aanwezig is. Mogelijk zijn er nog andere biotopen waarin de soort voorkomt zoals in duinstruweel of in tuinen en diverse ruderaal terreinen waar andere plantsoorten van de komkommerfamilie voorkomen, maar deze blijven voornamelijk onbekend. Het dier eet het blad af waardoor alleen de nerven overblijven.

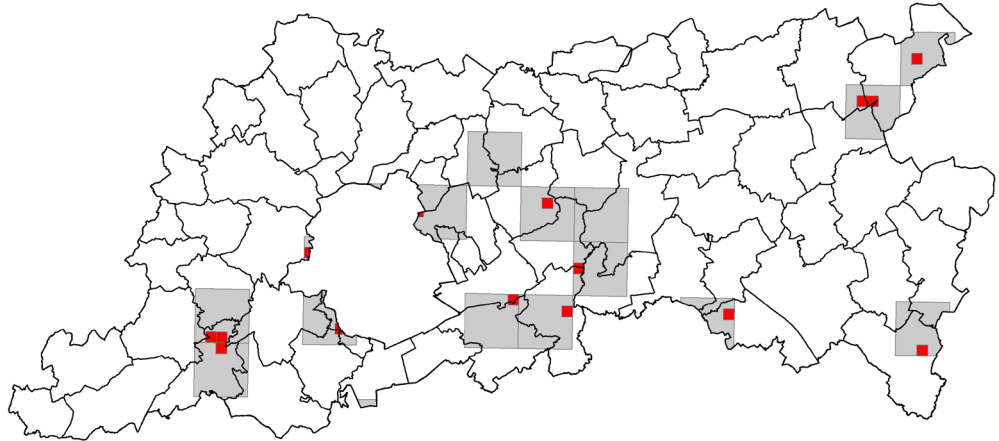

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

De verspreiding van de soort komt goed overeen met die van de belangrijkste voedselplant van zowel larven als volwassen dieren: de Heggenrank. Deze groeit vooral in de duinen in struwelen van Duindoorn en Vlier. Daarnaast groeit ze ook verspreid in struwelen in de Leemstreek.

Ze is ook te vinden op enkele ruderaal terreinen en in de stedelijke omgeving (o.a. in Brussel en Gent). Het is daar dat ook het Heggenranklieveheersbeestje wordt aangetroffen. Het diertje staat bekend als een warmteminnende - thermofiele - soort, wat meteen haar voorkomen in urbane gebieden verklaart. In Vlaams-Brabant is de soort inmiddels al op enkele plekken in het zuiden en het oosten van de provincie aangetroffen, maar de vindplaatsen blijven vooralsnog beperkt. Eén van de bekendste plekken is de streek rond Hoegaarden.

Inventarisatieonderzoeken

Inventarisatie van lieveheersbeestjes door de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) in samenwerking met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Knel- en aandachtspunten

Er is weinig bekend over het voorkomen van de soort. De afhankelijkheid van zijn waardplant Heggenrank maakt de soort kwetsbaar in het geval deze klimplant achteruitgaat of verdwijnt. Het behoud van geschikte, meestal lijnvormige habitats met Heggenrank is daarom van groot belang.

Foto: Heggenrank is de enige waardplant van het Heggenranklieveheersbeestje. (foto Econnection)

Overzicht maatregelen

H11.1. Aanleg van een houtkant, heg of haag

S56.1. Behoud of aanplant van Heggenrank

Landschaps- en habitatgerichte maatregelen

H11.1. Aanleg van een houtkant, heg of haag

Het Heggenranklieveheersbeestje wordt vooralsnog vooral gevonden in houtkanten, bosranden en struwelen. De aanleg van lijnvormige landschapselementen en wastineachtige ontwikkelingen maakt de vestiging van Heggenrank en hierdoor ook de uitbreiding van Heggenranklieveheersbeestje mogelijk. Heggenrank komt het best tot zijn recht in een enigszins gesloten, gemengd doornstruweel waarin ook soorten als Meidoorn, Sleedoorn, Roos spec., Duindoorn en Vlier kunnen voorkomen.

Soortgerichte maatregelen

S56.1. Behoud of aanplant van Heggenrank

Heggenrank aanplanten is vooreerst niet aan de orde. Wel is een verplanting te overwegen in het geval de soort dreigt te verdwijnen door kapping van een struweel of houtkant hetgeen vaak aan de orde is op ruderaal terreinen of in een stedelijk milieu. De gehele plant is giftig (zowel de opvallende, felrode bessen als de wortelknol), dus enige voorzichtigheid is wel geboden in parken en op plaatsen waar veel kinderen spelen.

Financierings- en ondersteuningmogelijkheden

Algemeen

- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst perceelsrandenbeheer
- Beheerovereenkomst aanplanten en onderhouden van houtige kleine landschapselementen
- Beheerovereenkomst onderhouden van bestaande houtige kleine landschapselementen

Lopende initiatieven

geen

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden

Zoeken naar larven en volwassen individuen

Van mei tot september moet in zomen, struwelen en bosranden naar de geelachtig witte bloemen of de rode bessen van heggenrankplanten worden gezocht. Het is hierop dat het Heggenranklieveheersbeestje kan worden gevonden. De larven leven er van bladgroen, zodat men onmiddellijk aan vraatsporen kan zien of er beestjes op zitten. Enkel de nerf blijft over wanneer een larve over het blad gepasseerd is. Men vindt de larven evenals de volwassen dieren meestal aan de onderkant van de bladeren.

De voorkeur voor Heggenrank betekent niet dat het lieveheersbeestje niet op andere planten kan worden gevonden. Zo is het ook op andere planten uit de komkommerfamilie te vinden en waartoe evenzeer onze tuinkomkommers en -pompoenen behoren.

S56

Referenties & verdere informatie

Publicaties

- Adriaens T. & Maes D. (2004). Voorlopige verspreidingsatlas van lieveheersbeestjes in Vlaanderen. Bertram. 2 (1bis). 72 p.

Websites

- Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)
- www.waarnemingen.be

Folders

geen

Advies

- JNM - werkgroep Coccinula
- Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

